

Toplum ve Hekim Yayın Kurulu'ndan

"Mesut Yılmaz, Avrupa Birliği'ne karşı çıktı. Demokrasiyi, baskıcı güçlere karşı savundu. 'Gerekirse demokrasi için kendimi feda ederim' dedi." "Genelkurmay da verdiği yanıtta, Yılmaz'a 'onursuz' dedi". Arkasından gazete yazarları bölündü, kimi Yılmaz'ı kimi orduyu destekledi. Hükümetten farklı sesler çıktı. Kitle örgütleri, sendikalar açıklama yaptılar.

Bir karmaşadır gidiyor. Eskiden toplumsal analiz yapanlar, "bir sınıf mevzilenmesi" temelli değerlendirme yaparlardı. Şimdi, bir söz, bir konu, bir kurum, bir süreç değerlendirme yapabilmek için yetiyor. Biz de, bu kervana katılımla dedik. 1999 18 Nisan'ından beri farklı birşeyler oluyor. Hatta denilebilir ki, 1997 Şubat'ından beri farklı şeyler oluyor. Bunu 1990'dan bu yanaya, 1980'den bu yanaya da uzatabiliriz.

Okumaya başlayalım. Temelde iki kutup gözüküyor, farklı talepleri ifade eden. Birincisi, Yılmaz, muhtemelen bu kesimin sözcülüğüne soyundu, 1999'dan beri yapılan-daha önce başlayan-özelleştirmeler, sosyal güvenlik "reformu", esnekliğin yaygınlaştırılması, tarımda devlet desteğinin azaltılması, vb. uygulamaları savunarak, AB üzerinden, AB ile uyum anlaşmalarının gereğine uyulmasını isteyen bir yönelim istiyor. Bastır(maya çalış)ıyor. Diğerleri? Son yıllarda gelişme göstermiş, öyle kural-mural sevmeyen, daha baskıcı bir sistem özleminde olan, Türkiye'nin 1990 sonrası yaşadığı savaş-rant sürecinde palazlanmış bir kesim. Gelişmelere ayak dir(emeye çalış)ıyor. Aslında bu kesim biraz da, Özal sonrası Türkiye kapitalizminin aldığı şekillenme ile ortaya çıktı. "Kayıtdışı" sektörlerin, ekonominin "menfaati" için kayıt içine çekilmesi sürecinde ortaya çıkmış, tercih edilen politikalar gereği verilen teşviklerle desteklenmiş, hukuk ve kural derdi olmadığı için hızla gelişmiş bir kesimdir. Bu iktisadi gelişim, siyasi olarak 12 Eylül ideolojisi ile beslenmiş, şimdi şeriata sövenlerin, o zaman sola karşı özellikle öne sürmeleri ile semirmiş, savaş sürecinde de devletle daha fazla içiçe geçmiştir.

Geçelim öteki tarafa. 12 Eylül'le solun ve emekçilerin bastırılması sonrası, toplum yeni bir iklimde kendini bulmuştur. Kent arazilerindeki gecekondu sahiplerine bırakılması süreci, oralara ciddi bir kaynak aktarımı anlamına gelmiş, yeni kentliler, yeni işler de edinmişlerdir. Bir yandan eski düzenli işlerde çalışan işçi sayısı azalırken, diğer yanda kural dışı işlerde çalışanların sayısı artmış, 1980'le yaratılan rant dünyasında, bu ranttan sebeplenen bir çalışan kesim oluşmuştur. Köşe dönmeçilik alıp başını yürürken, yaşanan savaş ortamı da, çalışanlar arasında bir başka gerilim odağı olarak ortaya çıkmıştır.

Son yirmi yılda yaşanan siyaset de, yukarıda ifade edilen ekonomik-toplumsal süreçle paralellik göstermiştir. Siyaset, iktidarda olanın yandaşlarına ve yakınlarına (onların üzerinden kendisine) ihale-teşvik vb kanallar üzerinden kaynak aktarma ve personel yerleştirmeye indirgenmiştir. Bu yıllar, her gelen yeni hükümetin yandaşları ile birlikte, yukarıdaki süreci "ben de isterem" yüzüzlüğü ile yaşadığına tanık olmuştur.

Ancak, su bitmiştir. Kamu kaynaklarını yakınlarına aktarma politikaları sonucu, rantçı-rüşvetçi sistemin sonuna gelinmiştir. O güne kadar, aynı kaynaklardan, aynı ayrıcalıklardan beslenen AB'ci-demokrat-laik kesilen sanayi sermayesi, şimdi kendi de uzun süre yararlanmasına, gelirlerinin önemli bölümünü üretim dışından elde etmesine karşın, diğer kesimi "rantçı" diye eleştirmek ve tasfiye etmek istemektedir. Bu amaçla, uzun bir süredir sanayi sermayesi ile içiçe geçen silahlı kesimleri de yanına çekmeye çalışmaktadır. "Mücadele ederek bir şey elde etmek yerine, hükümete yakın olarak bir şey kapma", anlayışı, çalışan kesimleri de sardığı için, bir kısım yeni duruma itiraz etmektedir.

Böyle bir ortamda, uluslararası sermaye bir yandan "globalleşme" projesi gereği, diğer yandan kendi başarısızlıklarını gözlerden saklamak için, yukarıdan emirle getirmiş olduğu Derviş'le bir programı dayatmıştır. Ancak, söz konusu proje, Türkiye'de yukarıda ifade edilen sermaye sınıfının da lehinedir. İş bu projenin, hangi siyasi güçlerle ve hangi toplumsal kesimlerin desteği ile uygulanacağıdır. Doğal ki, bu süreç içinde bir siyasi parti özelliğini yitiren siyasi partilerin dışında bir siyasal özne haline gelmiş silahlı kuvvetlerin desteği ile. Şu an kör döğüşü gibi kamuoyuna yansıyan, emperyalizmin ve bu ülkedeki müttefiklerinin projesini, kimin uygulayacağı meselesidir. Yılmaz, burada açıkgozlük yapmaya kalkmış, bir demokrasi havarisi olarak ortaya çıkmıştır. Bu ülkedeki en büyük siyasal güç, Yılmaz'a haddini bildirmiş, "bu iş olacaksa benim istediğim gibi, benim ağırlığımla olur" demiştir. Diğerleri de, "biz aslında buna karşı değiliz" diyerek, yaranma manevraları yapmaktadırlar. Ama, "bu proje olmaz" diye gür bir ses çıkmamaktadır. Çıkmayınca, demokrasi Yılmaz'a ve AB'cilere, sosyal hakları savunmak da bugüne kadar emperyalizmin temsilciliğini yaptığı kanıtlanan siyasal yapılara kalmaktadır.

Bu sayımızın dosya konusu, Olağandışı Durumlar. Dosyanın bir kısım yazısı, önümüzdeki sayıya kaldı. Önümüzdeki sayıda, ayrıca, "devlet" başlıklı bir yuvarlak masa tartışması bulacaksınız. Bu yılın son sayısı ise, Sağlık Bakanlığı. Sağlıkla...